

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Zaradi jutrnjega praznika izide prihodnji list v sredo.

Velika noč.

Cerkev obhaja danes najveličastnejši in brez dvombe tudi najpoetičnejši svoj praznik. Ko se materi zemlji v njenem osrčju vzbujajo spomlad, tedaj oživi se tudi cerkveno življenje in verna množica strmi pred božjim grobom, iz katerega se dvigne stvarnik sveta. Naj človek z otročjim srcem ali s srcem zrelega moža opazuje denašnje obrede cerkvene, tistemu vplivu se izogniti ne more, ki ga diha večna sveta poezija, katera je svoje peroti razpela tudi v cerkvenih hramih, ter živi pred altari in v svetem kadilu, in katera se kakor zlat svit blišči krog groba, ki se je danes odprl Bogu človeku!

Vstajenje! Lepa in poetična je vera, da ne bomo spali večnega spanja po grobovih, da se bode zopet enkrat razklenila zemlje odeja nad nami, in da bomo vstali k novemu življenju!

Vstajenje! Ali ga ne vidimo tudi v naravi ali se ne ponavlja tudi zemlji moč leto za letom in ali ne vstaja stara trudna jesen leto za letom kot krasna miada spomlad!

Vstajenje! Ali ga ne opazujemo končno tudi pri človeških rodovih, pri katerih po dolgem duševnem spanju vselej tudi požre duševna spomlad, da se dvignejo h krepkejšemu delovanju in gibanju, kot kedaj poprej!

Vstajenje je torej z jedno besedo izrečen princip, ki vlada povsod, kamor se oko ozre po vesoljnem svetu, in, kakor denašnji sveti praznik razodeva, tudi po krajih, katere nam obeta sveta vera!

Vstajenje velja tedaj tudi slovenskemu našemu rodu, ki je toliko časa moral spati v grobu večne temote, katerega je bilo zapečatilo tuje nasilstvo s trikratnim pečatom, in pred katerega so bili postavljeni stražniki, ki naj bi se takoj vsedli na kamen, ako bi ga hotel narod odvaliti od svojega groba. In ti stražniki so stali pred grobom, in tiščali so kamen na njega, da bi ne prišlo življenje k mrtvemu ljudstvu, katero je bilo zakopano pod kamenom.

Ali prišel je tisti tretji dan, in odprla so se groba vrata, in narodu je bilo dano stopiti v novo življenje.

Tudi slovenskemu narodu je napočila velika noč vstajenja, in ker tega še nij toliko časa, odkar smo pričeli dihati v novem svojem življenju, je pač več kot naravno, da se vselej tedaj, kadar se po božjih hramih razlega cerkvena aleluja, spominamo tudi narodnega svojega vstajenja. Pri tem pa se spominamo s sveto hvaležnostjo tistih preblazenih duhov, katere je uže davno zakrila zemlja, ki pa so v prvej vrsti posvetili vse svoje delovanje v to, da se je probudil narod, ter se dvignil iz svojega groba!

Spominamo se Vodnika, Preširna, in vseh drugih, ki so se pred nami trudili in borili proti duševnemu postnemu času, ki je s svojo pezo tiščal na narod slovenski!

Naravno pa je tudi, da se končno spominamo še vladarja, ki z mogočno svojo roko vlada širno svoje carstvo, ki je z mogočno svojo besedo razrešil politične okove, v katerih so zdihovala mnogobrojna ljudstva daljne Avstrije, ki je z mogočno svojo voljo provzročil, da je pod njegovo vlado posebno Slovanstvo v Avstriji praznovalo politično svoje vstajenje, in

ki bode brez dvombe tudi provzročil, da se nam Slovencem ne odtegujejo tiste pravice, ki jih k svojemu duševnemu razvitju neohodno potrebujemo.

In če se spominamo vladarja, spominamo se nehoti tudi visokega njegovega sina, s katerim bodo rodovi Avstrije v kratkem praznovali radostni dan srečne ženitve, iz katere bode carstvu našemu nastalo brez dvombe mnogo dobrot. Mi pa, ki se veselimo vstajenja slovenskega, prosimo večno usodo, da bi tudi na sina prešla tista načela, katera je oče vladar razvijal pri blagonosnem svojem vladanju. Potem nam je upati, da nas tujstvo v smrt posiliti ne bode moglo, in da bode narod slovenski doživel tista vremena, o katerih poje slavni naš pevec. —

Uže prijemajo!

(Konec.)

= To bi bil tedaj kombiniran napad gg. Deschmanna, Ipavitza in dunajskega „schulvereina“ na pozicije slovenskega jezika v naših ljudskih šolah. Je-li se bode posrečil? Dvomimo! Stvar je najivna. Vsi ti gospodje se bodo kmalu prepričali, da pri nas nij tiste zemlje, v kateri bi obrodilo zrno nemškega „schulvereina“. Ali ako bi ta napad imel uspeh, ako bi se namreč oglasilo kaj takih učiteljev, ki bi za ta ponujani judežev denar prosili, imelo bi to lahko precej nevarnih posledic. Deschmann išče samo uzroka, da bi deželni odbor in deželni šolski svet mogel v stvar poseči in ako bi se po priliki ponudilo količkan učiteljev z jednorazrednic i. t. d., da osnujejo privatne nemške tečaje, bil bi to takoj poglaviti uzrok, da bi se nemščina v jedno in dvorazrednice kot učni predmet kar

Listek.

Radeče.

(Nekoliko zgodovinskih črtic o tem dolenskem trgu.) (Konec.)

Od tega časa je bil Viljem Ostrovhar vedno žalosten. Naveličal se je bil življenja, kateremu je bila bitka pri Grebinjah konec storila.

Leta 1337 je bil graščino radeško kupil neki žid, vnuk juda Moscha (Moses) Izzerleina (Israela). Pozneje so jo pa kupili konjiški grofje. Graščino radeško pa nahajamo tudi v rokah celjskih grofov*).

V 16. stoletju sta Lutrovo vero po Kranjskem posebno Trubar**) in Dalmatin razšir-

*) V Valvazorjevoj dobi je bila graščina radeška lastnina gospoda Mordaxa, ki je imel tudi bližnji grad Siebenegg (slovenski?).

**) Trubar sam je nekaj let služil v tej okolici: v Radečah, na Loki, v Laškem in v Celji.

jevala, v čemer sta ju skoro vsa posvetna kranjska inteligenca, posebno pa deželni stanovci podpirali.

Kakor po drugih kranjskih mestih in trgih, tako se je bila nova vera tudi v Radeče razsejala. Tukaj je bil neki Gregor Maček protestantovski pridigar (leta 1561). (Ta Maček je bil pozneje luteranski predikant v Celji.)

V poznejših letih se govori še o drugem predikantu, o necem Janezu Gočevarčiči. Za protestantovsko službo božjo se je bila, kakor pri Dimitzi beremo, priredila kapela poleg farne cerkve. Zato je imel katoliški vikar kmalu dovolj vzroka, da se je pritoževal o motenju katoliške vere. Razen tega dogodil se je še drug slučaj, da so se lutrovski predikanti preganjali. Na novega leta dan 1571 je hodil katoliški vikar skozi trg v cerkveni obleki s kadilnico, pa ga napade meščan Krištof Schneider, iztrga mu kadilnico in obleko ter ga vrže na tla. Vsled tega je nadvojvoda

Karel II. ukazal grajskemu gospodu Lambergu, naj odpravi iz trga oba pridigarja, Schneiderja pa naj zapre. Lamberg pa je o tem poročil deželnim stanovom in ti so sklenili predikanta pozvati pred ljubljanske lutrovske pridigarje, kateri naj ga izprašujejo, a nekatere tržane radeške pa zaslišati v zadevi onega dogodka. Deželni stanovci so potem poročali nadvojvodi, da Maček zaradi tega nij došel v Ljubljano, ker ne uči na kranjskih, ampak na štajerskih tleh. Gočevarčič pa nij bil za krivoverca, ampak za luterana avgsburške vere izpoznan. V zadevi prepira s Schneiderjem in vikarjem Sladejem pa je stvar taka. Pila sta ga skupaj v očitnej krčmi in se skregala; skoraj bi se bila dejansko poprijela, ako bi ne bil tržan Kramberger zabranil. Kasneje se pa srečata na ulici in Schneider vpraša vikarja, zakaj ga je očitno na prižnici imenoval. Na surov odgovor ga ta klofutne, a Slade se brani s kadilnico. Na tla ga pa nij bil vrgel. Kasneje

naravnost dekretirala, ker bi se kruhoborska ponudba učiteljeva zavila tako, češ, cela šolska občina želi uvedbo nemščine v svojo šolo, kar je izrazil učitelj N. N. sè svojo ponudbo, da mora privatno osnovati nemški učni kurs, ker nij nemščina uvedena kot učni predmet. Saj še nij tega dolgo, ko so okrajna šolska svetovanja na ukaz deželnega šolskega sveta razposlala vsem dvorazrednicam vprašanje, je-li ne bi mogoče bilo nemščino uvesti kot obligaten učni predmet. Tačas se je, kolikor vemo, večina šolskih vodstev izjavila zoper uvedbo nemščine v dvorazrednice slovenske. Gosp. Deschmann in Pirker sta tedaj tačas oba obsedela. A kar se jima tačas nij posrečilo, to hočeta zintrigirati zdaj z dunajskim „schulvereinom“. Na hip ne bi šlo, ali ako ne bomo svoje pozornosti stalno obračali na delovanje teh gospodov in njih namere, ukradla bi se nemščina v naše slovenske šole polagano kakor tat po noči v sobo. —

Doslej so se učitelji pritoževali zmirom, da so sami in otroci, katere podučujejo, z delom preobloženi. To je tudi res. Zato bi pa zoper take učitelje, ki bi prijeli za judežev denar, morali strogo protestirati ne v interesu dotičnih učiteljev, nego v interesu naše slovenske mladine, katere duševne moči se smejo le toliko napeti, kolikor morejo strpeti. In dolžnost vseh šolskih oblastnij je, da bodo dotične učitelje podučile, da se ne sme trpinčiti živalij, še menj pa ljudij in da šolska mladina nikakor nij za to tukaj, da bi se z njo delali eksperimenti, in ne za to, da si bore učitelj prisluži nemških bore-grošev.

Uže prijemajo! Naša nemškutarska gospoda in tuje društvo so napadli našo slovensko šolo. Kdo jo brani? Duhovenstvo kranjsko prečastno, tukaj se ti odpira polje zaslužnega delovanja! Tukaj je braniti vero in narodnost. Kombiniran napad na našo mladino, našo bodočnost, je še le pričetek, ali paziti je, da z malega ne zraste veliko. Je tudi res, kar se pravi, da pravi učitelj, bodi si te ali one stranke, ne bo prijel za judežev groš, to bodo storili le taki možje mej učiteljstvom, kateri učitelji niti nijso, ki se le tako sem in tja love „denes tukaj jutri tam“, ki se ničesa učili nijso in je Bog uže tako nanje pozabil. A takih vacirujočih učiteljev je po Kranjskem dosti, preveč tudi, če je jeden sam.

A pri vsem tem dunajski „schulverein“ ne bo tega dosegel, kar išče. Prej ali slej mora odleteti glava kranjskih učiteljskih teroristov, in kadar ta odleti, potem bi bil ves trud nem-

ške gospode za ponemčenje naših ljudskih šol le smešen. Dokler pa stoji še ta glava, toliko časa je tudi svota 300 gld. taka, da služi vsaj za agitacijo proti Slovenstvu.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. aprila.

Na mesto sekcijskega šefa Šveglja pride dozdani ministrijski rezident v Washingtonu baron Maier.

Poročevalec brambenega odseka državnega zbora, Matuš, je izdelal svoje poročilo o premembah brambenega zakona. V poročilu pravi: Dve najvažnejši načelni spremembi vojaške postave sta ti, prvič, da se imajo oni, ki so uvrščeni v dopolnilno reservo, res potrditi pri vojaškem naboru, ter se imajo vojaško osem tednov vaditi, drugič se pa sme tudi četrti razred k naboru poklicati, če se iz prvih treh razredov ne nabere dosti vojakov.

Rumunci na Erdeljskem so se res odpovedali pasivnej politiki. Sestavili so sledeči svoj program, kakor piše „Hon“: 1. Poseben gubernij za Erdeljsko. 2. Poseben deželen zbor za Erdeljsko in državnoopravno polojenje, kakor je ima Hrvatska.

Vnanje države.

Iz Peterburga se javlja 14. t. m.: „Journal de St. Pétersbourg“ piše jako simpatično o angleškem poslaniku lordu Dufferinu, ki gre zdaj v Carigrad na mesto Göschena. Navedeni list pravi, da je lord Dufferin prišel v Peterburg, ko razmere mej Anglijo in Rusijo nikakor nijso bile prijateljske. Denes so se razmere vse predručile, Anglija in Rusija se spoštujeta in živita v prijateljstvu, kar uže dolgo let nij bilo. K tej spremembi je dosti pripomogel lord Dufferin. Peterburg je bilo dobro mesto za Dufferina posebno ker pride v Carigrad.

Včeraj so bili v Peterburgu kraljemorci Ruskov in tovariši obešeni. Razen Rusakova in Mihajlova nij nobeden izmed napastnikov prosil pomiloščenja. Glede Rusakova in Mihajlova pa je tudi sodišče sklenilo, da se na njiju prošnjo nij ozirati, ker je zločin pregrozen, katerega sta pomagala izvršiti. Vendar se je prošnja oddala carju. Car je odgovoril, da naj se sklep sodišča izvrši. Jese Helfman se nij usmrtila, ker je v drugem stanu.

Grški časopisi grajajo vlado zavolj nje-nega odgovora na identično noto vlastij. Ljudstvo je razburjeno. Zastopniki nekaterih vlastij so izjavili, da je odgovor grške vlade nejasen in nezadosten, zato zahtevajo od nje druzega jasnejšega odgovora. Grška zbornica bode sklicana, da izreče o tej zadevi zadnjo besedo.

Nadškof Cashelski slavi v nekem pismu Parnella kot rešitelja Irske. Pravi, da je Parnell največji dobrotnik irskega naroda in jeden onih malo zgodovinskih značajev, o katerem se more reči, da je provzročil velik

sta se bila Slade in Schneider pogodila v pričo tržanov, Schneider je bil dal duhovnu jedno krono. Zato so stanovi nadvojvoda prosili, naj bi kazen Schneiderju odpustil. Ali nadvojvoda Karel je bil strog. Ukori za ukori je pošiljal grajskemu gospodu radeške graščine, ki je bila lastnina deželnega kneza (nadvojvode), in tudi stanovom, zakaj prvi nij hitro in natanko njegovega povelja izpeljal, in stanovi so se vtikali v verske reči, katere le njemu pripadajo, in to tim več v njegovem trgu.

Schneiderju nij bila kazen odpuščena, moral je sedeti v temnej uječi in predikanta sta bila menda iz Radeč iztirana. Ali Gočevarčič se temu nij udal, marveč ostal v Radečah, kupil si baje posestvo in veliko tržanov za novo vero pridobil. Došlo je bilo več povelj (l. 1579, 1587, 1588, 1589) na tržana in na graščaka Lambergga, da ga mora iztirati, njegovo premoženje pa sekvestrirati. Takisto naj tudi storé z „zapeljivim“ krojačem, ki je bil iz Škofje Loke v

Radeče došel. Ali Gočevarčič je vendar le ostal, kakor beremo v Dimitzevej kranjskeje zgodovini, kajti zanj se je potegoval sam Lamberg, ki je nadvojvodi poročal, da on ne pridiguje za Radečane, ampak za gospode in kmete v okolici, na posestvu Janeza Grediza (to je bil neki stolp pri Radečah).

V poznejših letih po smrti nadvojvode Karla (1590) se pa vendar o radeških protestantih ničesar več ne čuje; gotovo se nijso mogli več vzdržati, ko se je z veliko ostro-stjo po vsej deželi zoper Lutrovce postopalo.

Radeška fara, ki je bila začetkoma samo vikarijat glavne župnije na Laškem, nij spadala do leta 1787 pod ljubljansko škofijo, ampak pod višji dijakonat savinjske doline na Štajerskem. V tem letu je bilo pa to cerkveno dostojanstvo, ki je spadalo z mnogimi štajerskimi farami pod goriško nadškofijo, odpravljeno, in radeška fara se je torej še le komaj pred 100 leti pridružila kranjskeje škofiji.

ustaven boj, brez prolijanja krvi pa ga dovel k srečnemu izidu. Angleško vlado je prisilil, da je izdala za Irsko zemljišk zakon, ki bi nikdar ne bil toliko obsežal, ako ne bi pričel Parnell zemljiške agitacije.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 16. aprila. Vlada je dovolila češko vseučilišče v Pragi.

Poziv ljubljanskim gg. volilcem.

Da se določijo kandidatje za letošnje dopolnjujoče volitve v ljubljanski mestni odbor, vabimo čestite gg. volilce, naj se snidejo na pogovor v čitalnični dvorani in sicer:

Gg. volilci III. razreda denes na **veliko nedeljo 17. t. m. ob 1/2 11. uri dopoldne.**

Gg. volilci II. razreda na **veliki ponedeljek 18. t. m. ob 1/2 11. uri dopoldne.**

Gg. volilci I. razreda na **vtorek po velikej noči 19. t. m. ob 7. uri zvečer.**

Prosimo, da pridete točno in v obilnem številu!

V Ljubljani, 14. aprila 1881.

Narodni centralni volilni odbor.

Domače stvari.

— (Volilni shodi v Ljubljani.) Ljubljanski meščanje imajo denes, jutri in pojutranjem v čitalnici volilne shode, na katerih se bodo kandidatje za mestni zbor postavljali. Denes ob 1/2 11. dopoldne zborujejo volilci III. razreda, jutri ob istej uri volilci II., in pojutranjem se snidejo zvečer ob 7. volilci I. razreda. Torej vsak razred sam sebi kandidate postavlja. To se je menda naredilo zato takó, da ne more kdo poreči, da na pr. volilci tretjega razreda postavljajo kandidate onim druzega razreda, ali pa narobe. Sicer pa veljá zdaj najprej to, da naša slovenska stranka sploh zmaga; kdo je kandidat, to je vprašanje druge vrste. Saj narodnej stranki ne manjka poštenih in neodvisnih mož in le taki bodo postavljeni. Tu gre zdaj za princip. Upamo, da se bodo vsi volilci, dokler nemamo večine, tega stališča držali, obilo udeležili se volilnih shodov in polnoštevilno potem volili.

— (Velika noč.) Obiskovanje božjega groba je tudi letos v ljubljanske cerkve te praznike vabilo veliko množino pobožnega ljudstva. Vedro suho vreme je navadnim obhodom od cerkve do cerkve ugodno bilo. Kakor po navadi se je tudi letos v šenklaški cerkvi in pri sv. Jakopu pelo na veliki petek zvečer krasne cerkvene napeve.

— (Ustavoveren dobiček.) Včerajšnji naš telegram z Dunaja nam poroča, da je naš rojak, gospod baron Schwegel, sekcijski šef v vnanjem ministerstvu, definitivno penzioniran. Lani, ko je zoper Taaffejevo vlado glasoval, bil je, kakor znano, le za jedno leto na odpust poslan. Zdaj ima za vselej odpust. To mu je dobiček za ustavoverno politiko, katere se je lotil sicer brez prepričanja, da je prava, ali v kratkovidnem upanju, da le ustavoverstvo ga bode „za ministra“ naredilo. Zdaj se uže davno kesá, da se je vrgel ustavovercem v naročje. To penzioniranje je dokaz, da vlada vendar ne misli pustiti uradnikom, da bi z nemškimi ustavoverci zoper njo rovali.

— („Umetno poslovenjenje Kranjskega.“) Glavni dunajski organ nemške usta-

voverne stranke „Neue freie Presse“ našteje pohlevne koncesije, ki so se naredile slovenski na ljubljanskem učiteljski pa vsklikne takó-le perfidno in neumno: „Damit ist ein neuer Schritt für die künstliche Slovenisierung Krains gethan.“ — Odkar zgodovina pomni, bilo je Kranjsko po 95 % slovensko in je še dan današnji; a zdaj Nemci govoré o umetnem slovenjenji tega uže slovenkega Kranjskega!

— (Dunajski Vaterland in vitez Vesteneck.) Sprijaznila sta se! Konservativni kavalir podal je roko liberalnemu in poln kesanja trka na svoje prsi, češ, grešil sem, bil, po plebejci, tem nearistokratičnem županu iz Litije zapeljan! In den Armen liegen sich beide etc. No pa „Vaterland“ se lahko smeši pred svetom, kolikor hoče! Ali da se pri tem izgovarja na litijskega župana, ki vendar pri ljubem Bogu ničesar nij trdil, kar bi se s sodnijskimi protokoli dokazati ne dalo, to je kratko rečeno nemoževsko. Stvar je ta, da se je „Vaterland“ bal plačati nekoliko grošev, in da je zategadelj prosil odpuščanja pri gospodu Vestenecku! Komur to dopade, mora imeti pač nedolžno otročje srce! Sedaj pa naj „Vaterland“ še jedenkrat pride s svojimi dobrimi nauki, s katerimi se mu časih poljubi nas nadlegovati! —

— (Ljubljanskega „Sokola“ odbor) je v svojej seji dne 13. t. m. sklenil, da priredi združen s čitalnico ljubljansko na slavo poroke cesarjeviča nastolnika Rudolfa ljudsko veselico dne 8. maja, a predvečer cesarjevičeve poroke 9. maja veliko baklado. Natančneje o teh slavnostih poročamo še o svojem časi.

— (Vabilo k Sokolskemu večeru) na velikonočni ponedeljek 18. aprila v prostorih čitalniške restavracije. Program: 1. Czerny: „Stolzenfels“, potnica. 2. J. Kocijantič: „Denes tukaj“, moški zbor. 3. Müller: Ouverture: „Deklica pri vretenu“. 4. F. S. Vilhar: „Moja ladja“, moški zbor. 5. Suppé: I. Finale iz „Boccaccio“. 6. A. Nedved: „Ponočni pozdrav“, moški zbor z bariton samospévom. 7. Villanis: „Una note di Festa“, kavatina iz iste opere. 8. Komični prizor, predstavlja g. P. Kajzel. 9. Iv. pl. Zajec: „Živila Hrvatska“, moški zbor. 10. Suppé: „Juanitta-Quadrille“, iz iste opere od Czernyja. 11. Gj. Eisenhut: „Tebe zlato ja milujem“, osmospev. 12. „Plahe deklice“, moški zbor. 13. Donizetti: Tercet iz „Deklica Elisonska“. 14. Czerny: „Drobnogled“, poutpourri. Godbeni oddelek izvršuje cela vojaška godba peš-polka veliki knez Mihael št. 26. Začetek ob 1/2 8. uri zvečer. — Vstopnina 30 kr. za osobo. Reditelja večeru: J. Gintar in F. Mulaček.

— (Latermanov drevored) je posebno sedaj v spomladi poln beračev, ki nadlegujejo sprehajalce s svojim moledovanjem, ter razkazujejo bolne svoje ude, tako da se človeku dozdeva, kot bi se sprehajal po koridoru kake bolnišnice ali hiralnice. Ali je istina, da si v tej stvari občina pomagati ne more! Ali bo to beračenje večno trajalo, tako da si človek skoraj pod božje solnce ne bode upal? Mestni očetje bi morali v tem oziru kaj storiti, če ne bode lepi naš drevored kmalo jedino le beračem na razpolaganje.

— (Premeščenje.) Okrajni sodnik Pavel Unterkirchner je iz Cirknega prestavljen v Tolmin.

— (Juristična družba.) Nekje v Ljubljani počivajo ostanki nekdanje juristične družbe, pozabljeni in s pajčevinami prepreženi.

Ali bi ne bilo dobro, če bi se tudi ta družba iz groba poklicala, ter pričela zopet svoje delovanje? Dela bi dobila obilo. Kdor o tej stvari kaj natančnejega ve, naj nam poročati blagovoli! Ako Nemci ničesar ne store, morali bodo tudi tu končno narodnjaki pomagati.

— (Slovenskega Pravnika) četrta številka ima naslednji obseg: 1. Slovenski jezik in sodnije (spomenica kranjskih odvetnikov do justičnega ministra); 2. O kazenskem uzroku, spisal Josip vitez Schneid pl. Treuenfeld; 3. O pozitivnej tožbi proti pravnemu posestniku; 4. K § 887. ob. drž. zak.; 5. K bagatelnemu postopanju; 6. H konkurznemu redu; 7. K § 83 kazenskega zakona; 8. O pristojnosti kazenskega sodnika; 9. Pogoji k pristojbinskemu odpuščanju; 10. Obrtniška društva niso zavezana pri odmerjenji prihodninskega davka svojih knjig predložiti davčnemu uradu; 10. Priprave za novo zemljišno knjigo v Kranjskeji; 11. Raznosti. —

— (Pogreb umrlega kanonika g. Meršola) je bil petek zvečer ob šestih. Pogreba se je udeležilo veliko ljudstva posebno duhovenstva iz Ljubljane in kmetov.

— (Duhovenske spremembe na Kranjskem.) G. Franc Porenta, doslej kooperator pri sv. Petru v Ljubljani je postal župnik v Sori, k sv. Petru za kooperatorja pa je imenovan g. dr. Josip Marinko v Cerkljah. G. Ivan Pečar v Vrhpolji pri Vipavi je dejan v pokoj. G. Jakop Sušnik je pristopil v red bosih karmelitov. Umrli so: Štefan Turk, župnik v Brusnicah 6. februarja; g. Gašper Martinec, župnik v Vavtej vasi 11. marca; g. Franc Uranč v Ihanu 2. marca.

— (Razpisane duhovenske službe.) V novomeške dekaniji sta razpisani župniji Brusnice in Vavta vas; o prvej se imajo prošnje poslati deželnej vladi kranjske, o druge pa kapitulju v Novem mestu. Razpisana je tudi župnija Ig, katero oddaje knezoškofjski ordinarijat v Ljubljani.

— (G. A. Lavrenčič iz Postojne,) umetnik na citrah, bode vtorek 19. t. m. sodeloval pri koncertu tržaškega citrarskega društva. Vstopnice po 50 kr. se dobivajo vsak dan od 12—1. ure v „Puntigamer Bierhalle“ I. nadstropje. Rojake, ki se zanimajo za citrarsko muziko, opozorujemo na to priliko.

— (Tatje) so v Kamniku vlomili 5. t. m. v štacuno Marije Svetčeve ter odnesli blaga za 300 gl.

— („Deutscher Schulverein“) obrača svojo pozornost in delavnost tudi na Gornjigrad. Poslal je te dni, kakor se pripoveduje, tamošnjemu nadučitelju 50 gld.

— (Celjska hranilnica) je prisiljena kupila na 30.000 gld. cenjeno Adam Lassnigovo posestvo; sicer bi bila na velikej zgubi. Celjska hranilnica je v nemških in nemčurskih rokah in se močno boji zavoljo slovenske celjske posojilnice. Zato je sedaj tudi sklenila za kmete napraviti nekšno posojilnico. Preje jej to nij prišlo na misel.

— (Umetniki domačini.) G. Martin Ropas pri sv. Jurji pri Vranskem izdeluje kot večš mojster izvrstne glašovire in pianine; njegovi odlični izdelki so bili uže pri več razstavah od strokovnjakov pohvaljeni in odlikovani ter je za to privilegij dobil. Prav dobre harmonije in ročne harmonike pa izdeluje Jož. Borštner v Stopniku pri Vranskem. Harmonij njegovega dela se odlikuje s tem, da ima krepko doneč prijeten glas in naglo izgovarja, je ličen in ga je lahko kamor koli prenesti, ker se da v ta namen na posamezne dele raz-

ložiti; za šole je jako primeren, ker malo prostora potrebuje. Zatorej priporočamo to delo onim, ki si žele jednako godbeno orodje oskrbeti. Podpirajmo domačine za dobro blago.

„Sl. Gospodar“.

— (Pogorelo) je v Črminjah v gornjem Štajerskem 6. bramov, cerkev in farovž. Neki hudobnež je ves trg hotel požgati. Sloveče orglje „Chrismanijeve“ so upepeljene.

— (Ormoški žandarji) so v bližini zasačili veliko tatinsko gnezdo in kradljive tiče dejali pod ključ.

— (Obsodili) so v Celji Janeza Vollmayerja v Selnici ob Dravi na dve leti v ječo, ker je Petru Koležniku svetoval, naj grunt ženi zapiše in krido naredi. Koležnik je to storil in ima sedaj 15 mesecev sedeti. Dalje so obsojeni tatje Haložani Cebek in Mlakar na 18 mesecev, Pongračnik in Rampra na 6 mesecev in Drevenšek na 3 mesece. Naposled še Guzajevi tovariši Jakob Weber na 8 let, Plevnik na 3 1/2 leta, Reza Plevnik in Mica Lesjak na 18 mesecev, Mica Skornik na 15 in Reza Kolar na 10 mesecev.

— (Pozora je treba!) Neki Anton Kranjec, doma baje iz Kobarida, ki hodi okolo po vaseh ter se ponuja delati prižnice, božje grobe itd., bil je, kakor se „Edinosti“ piše, tudi v vasi L. na Krasu. A naredivši v tej vasi pri raznih osebah preko 90 gld. dolga, pobrisal je — kam? ne ve se. Ta mož je bil baje pred leti tudi prebivalec na B. prav lepo opeharil. Tedaj pozor!

— (Dva nova šolska napeva) pod naslovom: „K poroki cesarjeviča Rudolfa s princesinjo Stefanijo“ je zložil učitelj godbe g. Nedved; zraven je tudi kratek životopis visokih zaročencev. Napeva z životopisom sta bila priloga „Učit. tovarišu“ 15. t. m. Dobiva se pa tudi pri založniku g. Milici; obsega vse skupaj 4 strani v 8° in velja posamezno 3 kr., 10 skupaj 25 kr., a 100 komadov velja 2 gld. 25 kr. Naj bode to priporočeno slovenskim šolam.

— (Slavnostna knjižica) o priliki poroke cesarjeviča Rudolfa pride še te dni na Dunaji na svetlo namenjena slovenskej mladini, Naslov ima: „Cesarjevič Rudolf, nastolnik avstrijski.“ Knjižica ima več prav ličnih podob, mej katerimi sta posebno lepi podobi cesarjeviča Rudolfa in njegove prevzvišene neveste Stefanije. Knjigo, obsezajočo 20 strani, spisal je Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vadnici v Ljubljani, a natisnil in založil jo je Karl Rauch, tiskar na Dunaji. Cena posameznim iztiskom je s poštnino vred 12 kr. — Mislimo, da bomo ustregli slovenskim učiteljem in prijateljem slovenske mladine, ako jim tu navedemo ceno knjižice v večjih partijah skupaj: 10 iztisov velja 1 gld. — 25 iztisov 2 gl. — 50 iztisov 3 gl. 50 kr. — 100 iztisov 6 gl. — 500 iztisov 25 gl. — 1000 iztisov 40 gl. Vsa naročila v tej zadevi naj se pošiljajo naravnost na Dunaj pod naslovom: Karl Rauch, Buchdruckerei in Wien, (VI. Hornbostelgasse 4.)

— (Nove Šmarnice.) Pod naslovom: „Marijin mesec“ so prišle nove Šmarnice v „Narodnej tiskarni“ na svetlo; njih zapopadek je: Marijno življenje, posnema in nauk, vsakdanji svetnik z ozirom na Marijno počesenje, mikavni zgled in molitev. Dobivajo se pri op. avništvu „Narodne tiskarne“ in pri katoliškej bukvarni v Ljubljani ter veljajo trdo vezane 85 kr., v polusnji 95 kr., v usnji 1 gl. 5 kr., z zlatim obrezkom pa 1 gl. 20 kr., ter obsezajo 22 pol ali 350 strani.

Poslano.

Gospod **Franz Jan. Kwizda**, okrožni lekarnar in c. kr. dvorni liferant v Korneuburgu.

Za iznajdbo vašega gihtfluida moram vam izraziti svoje spoštovanje in zahvalo.

Meseca novembra m. l. bil sem za protinom cela dva meseca tako hudo bolan, da se nijsem mogel več gibati, nego s postelje na divan in narobe. Rabil sem vaš gihtfluid in v 14 dneh se mi je uže močno olajšalo, čez nekoliko tednov pa so vse bolečine zginile in kljub svojih 71 let sprehajam se kakor po navadi po tukajšnjih hribih uže cele tri tedne.

Mödling, 29. marca 1881.

(219)

Vaš udani

Edvard Karger, uradnik v pokoji.

Št. 1881.

(210—2)

Razglas.

Pri deželnej vinogradnej in sadjerejskejšoli na **Slapu pri Vipavi** se oddaje proti vzajemnej trimesečni odpovedbi **služba vrtarskega pomočnika** z letno plačo 250 gld., prostim stanovanjem in vžitkom potrebnega sočivja.

Vrtarskemu pomočniku pripada poleg vrtarskega posla zlasti praktični poduk učencev v vrtarstvu in čebelarstvu.

Prošnjikom za to službo je do **24. aprila** pri vodstvu Slapenske vinogradne in sadjerejske šole ali osobno oglašiti se ali pa poslati mu prošnje s potrebnimi spričevali o vsestranskejši sposobnosti.

Od deželnega odbora kranjskega, v Ljubljani, dné 9. aprila 1881.

Ludvik Widmayer,

mizar in trgovec s hišno in sobno opravo, v Ljubljani,

na Bregu št. 10, v Gospodskih ulicah št. 10,

priporoča svojo bogato

zalogo hišne oprave

in prevzema tudi vsa **tapecirarska dela**. — Zmirom se tudi dobé popolnem izgotovljene garniture, **divani**, **žimnice za posteljo** in **žimnice na peresih**. — Tudi se priporoča za vsa dela, ki spadajo v **mizarsko stroko**, in zagotavlja jih izvršiti najceneje.

Ludvik Widmayer,

mizar.

(202—2)

Kothe-jevo ustno vodo,

zbog njenih izvrstnih lastnostij zoper

zobne bolečine in ustni smrad

znano, priporoča a **flacon 35 kr.** z navodilom za rabo vred

JOH. GEORGE KOTHE,

dvorni liferant v Berlinu.

Podružnica: Dunaj, I., Tiefer Graben 37, I.

V Ljubljani jo ima pravo samo lekarnar gospod **Jul. pl. Trnkoczy**. (194—2)

Št. 5672.

(217—1)

Razglas.

V praznovanje poroke nj. c. in kr. svetlosti cesarjeviča nadvojvoda Rudolfa je mestni zbor 150 gld. določil, da se mej tri leta 1881 zaročene ubožne pa pridne tukajšne zakonske po 50 gld. vsakemu razdele.

Prosilci naj prošnje s spričevalom ubožnosti in lepega zadržanja in zaročnim listom **do konca aprila 1881**

pri tukajšnjem uradu vložé.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 13. aprila 1881.

Župan: Laschan.

A. Krejči,

v Ljubljani,

kongresni trg, na voglu gledališčne ulice, priporoča svojo veliko zalogo vseh vrst **modernih**

klobukov in kap;

prejema tudi

kožuhovino in zimske obleke

čez poletje v shranjevanje. (133—7)

Samo na borzi

more se v tako ugodnem času ob rastočih in padajočih kurzih s **100 gold.** vsak teden lahko pridobiti od **10 do 20 gold.** — Na pisma takoj odgovorjam.

F. Friedländer in Wien,

I., Wollzeile 5. (201—2)

Solnčnike

za gospode in gospe,

moderne in vrlo elegantne na čudovito veliko izbero;

dežnike

iz vsacega zdaj navadnega blaga,

priporoča prav v ceno

(162—4)

L. MIKUSCH,

v Ljubljani, mestni trg št. 15.

Naročbe z dežele na posamne reči izvršujejo se s povzetjem točno ter se hitro izvrši vsaka poprava in prevleka.

Prodajalcem so na službo obširni ceniki na zahtevanje zastoj in franko.

Čestitemu občinstvu in posebno cenjenim dozdanim naročnikom naznanjam uljudno, da bodem

urarski posel,

katerega je skozi veliko let imel moj ranjki mož

FRANC PETTAUER,

s pomočjo zanesljivega in vrlega pomočnika popolnem nespremenjeno nadaljevala. — Zahvaljujoč se za doslej izkazano zaupanje prav iz srca, prosim, naj se ono mojemu poslu tudi dalje dobrovoljno izkazuje in naj me čestito občinstvo podpira z mnogobrojnimi naročili, katera najbolje izvršiti bodem zmirom skrbela. S spoštovanjem

Ant. Pettau,

vdova **Franca Pettau**erja.

(186—3)

Zidanomostska

tovarna za cement

na Zidanem mostu, Spodnje Štajersko,

priporoča svoje uže od nekdanj na dobrem glasu stoječe izdelke

Roman-cement in Portland-cement,

pripoznano najboljšo blago prav v ceno.

Gradivo, katerega se ogenj ne prime:

kvarcat pesek, ilovica, ilovičasta moka, malta od kvarcatego peska in ilovičasta malta. (182—3)

Opeka, katere se ne prime ogenj:

vsake velikosti, o katerej je dokazano, da se je ne prime ogenj.

Umrli so:

V deželnej bolnici:

9. aprila: Jera Bešek, gostija, 66 let, za pljučnim izkrvavljenjem. — Marija Urankar, delavke hči, 10 mes., za božjastjo.

Lekarna „pri samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-jeva

na mestnem trgu v Ljubljani,

priporoča p. n. občinstvu sledeče, zmirom sveže (frišne) vsled dolgoletnega izkustva kot **izvrstno uplivne** priznane specijaliteti, izkušena domača in **homeopatiška** zdravila: (71—10)

Planinski želiščni sirop kranjski, izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje, najboljše vrste izborno zoper

Anaterinska ustna voda, najboljše za ohranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv., ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazenem želuču, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah a 21 kr.; jeden zavoj s 6. škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj.

Sredstvo, izvrstno in poskušeno zoper

protin, trganje in živčno bolezen

je

GICHTFLUID

VON **FRANZ JOH. KWIZDA** K.K. HOFLIEFERANT.

Varnostno zdravilo

ter dobro upliva tudi pri spahnenji, trdosti kit, pri neobčutnosti kože, zasedenji krvi in zoper praske; nadalje zoper krč na posamnih mestih, (krč v mečah), bolečine v živcih, otekline in zoper slabost, ki je nastala, če je človek nosil obvezo, posebno pa služi tudi v to dobro, če je človek veliko delal, da dobi moč, če je veliko hodil itd. in naposled je tudi zoper slabost v starosti.

Pravega imajo:

V Ljubljani: W. Mayr, lekar; G. Piccoli, lekar; Jul. pl. Trnkoczy, lekar; J. Svoboda, lekar; L. H. Wencel, trgovec. — V Celovcu: P. Birnbacher, lekar; Herman Kometter, lekar; J. Nussbaumer, lekar; C. Clementschitsch. (219—1)